

LANDSSKIPULAG
2015–2026

Tillaga að landsskipulagsstefnu

Loftslag, landslag, lýðheilsa
Viðauki við landsskipulagsstefnu 2015-2026

**Kynningar- og samráðsfundur með
sveitarfélögum á Vesturlandi**
7. desember 2020

Dagskrá kynningarfundar

Inngangur

Loftslagsmiðað skipulag

Heilsuvæn byggð og landnotkun

Staðarmótun og landslagsvernd

Skipulag á haf- og strandsvæðum

Umræður

Dagskrá kynningarfundar

Inngangur

Loftslagsmiðað skipulag

Heilsuvæn byggð og landnotkun

Staðarmótun og landslagsvernd

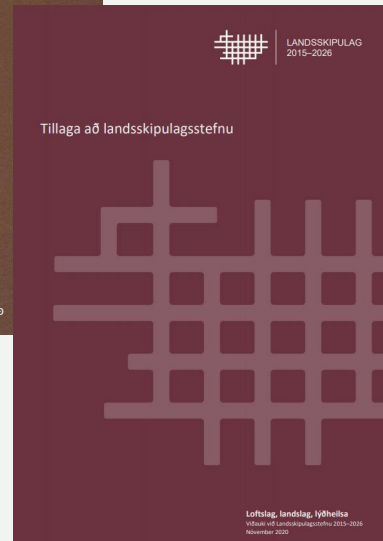
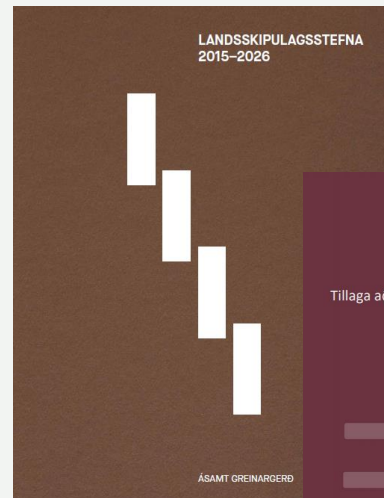
Skipulag á haf- og strandsvæðum

Umræður

Landsskipulagsstefna

- Sýn og stefna um skipulagsmál á landsvísu
- Til leiðbeiningar fyrir skipulagsgerð sveitarfélaga og aðra áætlanagerð um landnotkun og byggðapróun
- Landsskipulagsstefna 2015-2026 samþykkt á Alþingi árið 2016
- Umhverfis- og auðlindaráðherra óskaði árið 2018 eftir viðbótum við gildandi stefnu
 - Loftslag, landslag, lýðheilsa
 - Stefna um skipulag haf- og strandsvæða yfirfarin

NÝ VIÐFANGSEFNI
LANDSSKIPULAGSSTEFNU

VIÐFANGSEFNI GILDANDI
LANDSSKIPULAGSSTEFNU

Búsetumynstur
og dreifing
byggðar

Skipulag í
dreifbýli

Skipulag
miðhálandisins

Skipulag haf-
og strandsvæða

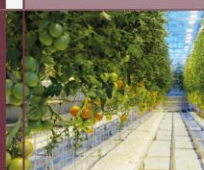
LOFTSLAG

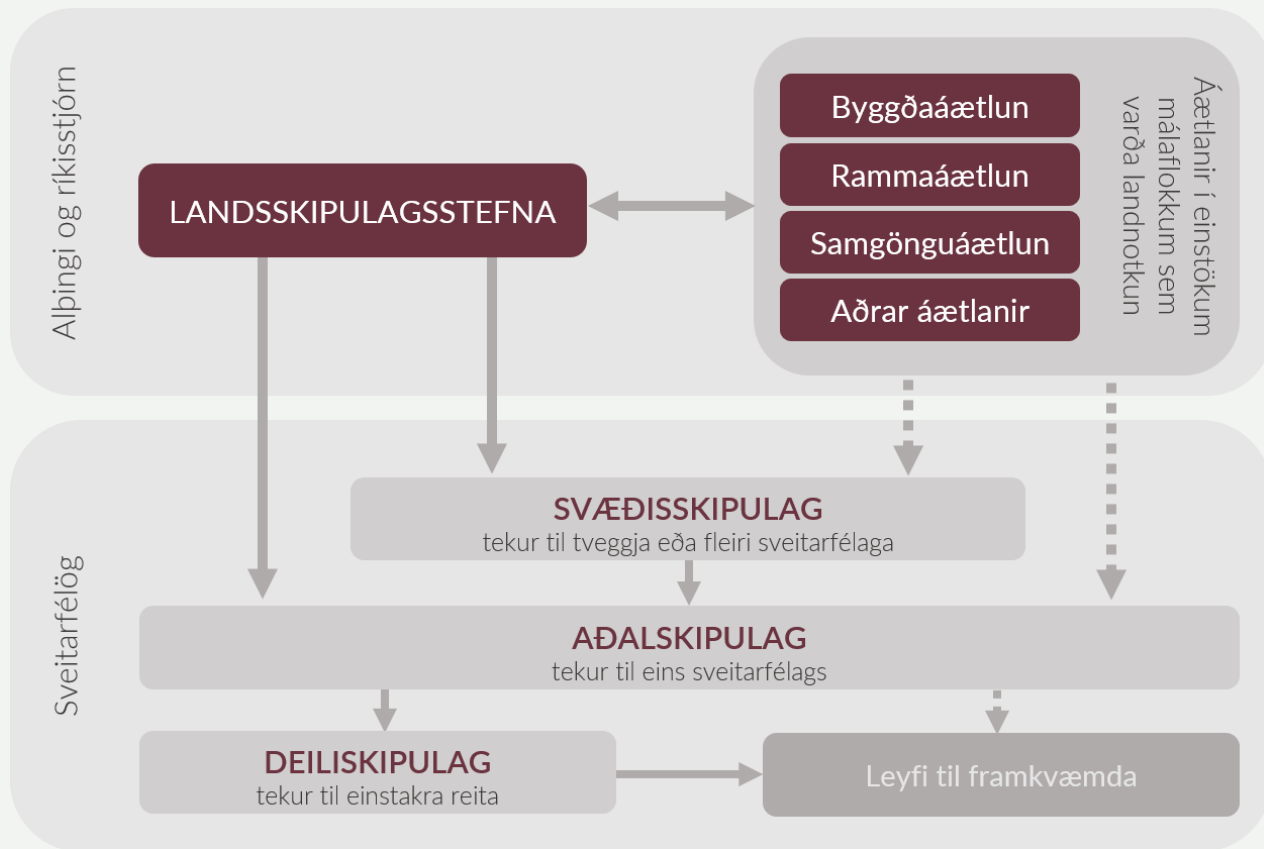

LANDSLAG

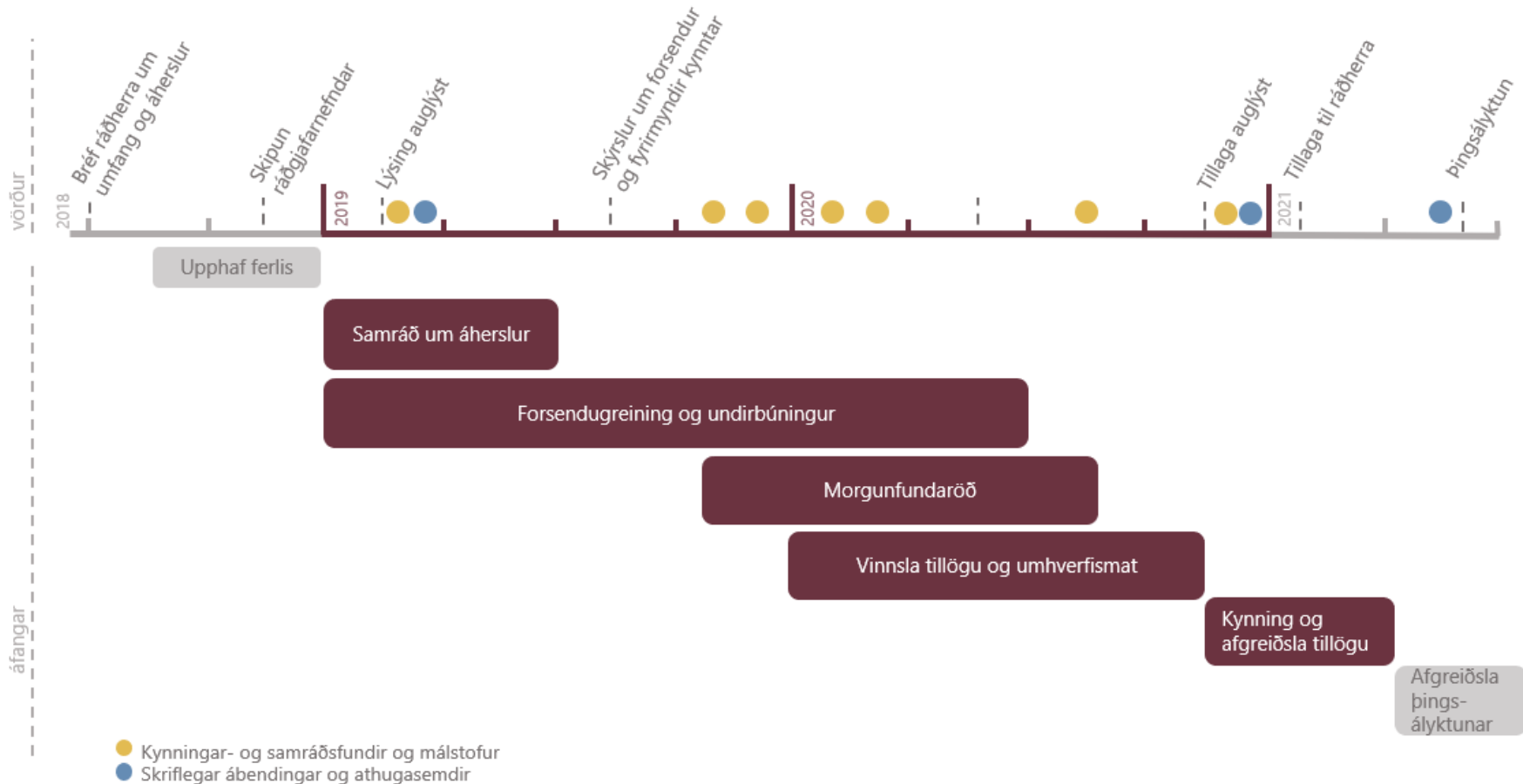

LÝÐHEILSA

FERLIÐ

Yfirstandandi kynningartími – tækifæri til þátttöku

- Tillaga Skipulagsstofnunar var auglýst 13. nóvember 2020
 - Kynningartími tillögunnar stendur til 8. janúar 2021
 - Tillagan er aðgengileg á vef landsskipulagsstefnu, www.landsskipulag.is
 - Allir hvattir til að kynna sér tillöguna og koma á framfæri ábendingum, spurningum og athugasemdum
 - Þarf að gerast skriflega
 - Með tölvupósti á landsskipulag@skipulag.is
 - Í athugasemdagátt á www.landsskipulag.is
 - Bréfleiðis til Skipulagsstofnunar, Borgartúni 7b, 105 Reykjavík
-

Tillaga að viðauka við Landsskipulagsstefnu 2015–2026

Stjórnvöld skulu vinna að skipulagsmálum í samræmi við landsskipulagsstefnu þessa, sem felur í sér stefnu um:

1. Skipulag á miðhálandi Íslands
2. Skipulag í dreifbýli
3. Búsetumynstur og dreifingu byggðar
4. Skipulag á haf- og strandsvæðum
5. Loftslagsmiðað skipulag
6. Staðarmótun og landslagsvernd
7. Heilsuvæna byggð og landnotkun

Leiðarljós landsskipulagsstefnu

Í landsskipulagsstefnu er eftirfarandi lagt til grundvallar auk markmiða skipulagslaga:

- Að skipulag stuðli að sjálfbærri þróun
- Að skipulag sé sveigjanlegt og stuðli að seiglu gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum
- Að skipulag stuðli að lífsgæðum
- Að skipulag styðji samkeppnishæfni landsins alls og einstakra landshluta

Leit að margþættum ávinningi

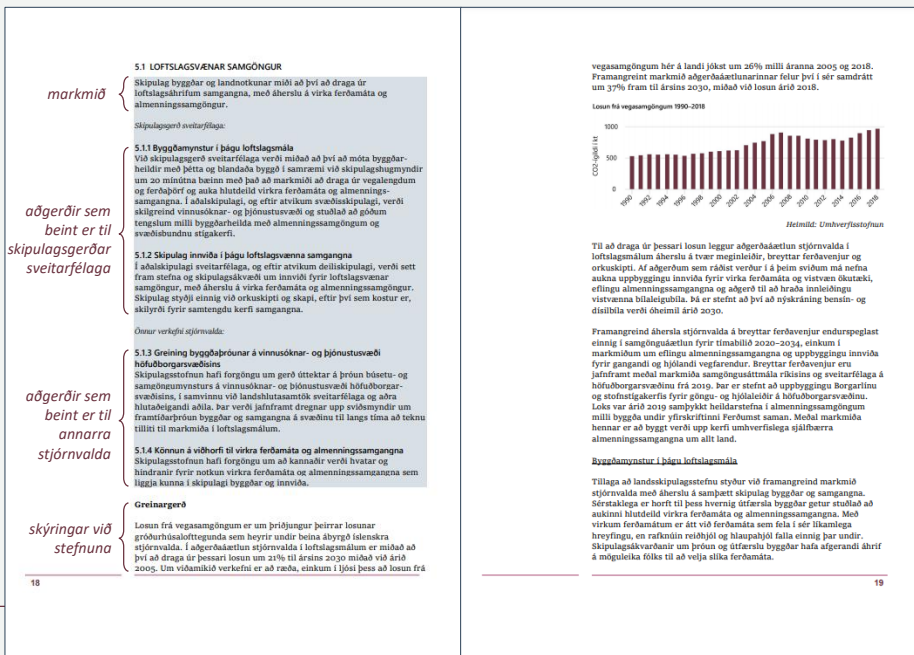
- Áherslur og aðgerðir í skipulagi sem þjóna fleiru en einu markmiði
- Markvissar skipulagsaðgerðir
- Samspil ríkis og sveitarfélaga

Hvernig er stefnan sett fram?

- Fremst eru sett fram leiðarljós sem eru lögð til grundvallar við mótun sjálfrar landsskipulagsstefnunnar, sem og við túlkun hennar og framfylgd
- Síðan er stefnan sett fram þannig að hver kafli fjallar um eitt viðfangsefni
 - Í gildandi landsskipulagsstefnu eru viðfangsefnin fjögur; miðhálendið, dreifbýli, búsetumynstur og haf- og strandsvæði
 - Í þessari nýju tillögu að viðauka við gildandi stefnu eru til viðbótar þrjú ný viðfangsefni; loftslagsmál, landslag og lýðheilsa
- Í hverjum kafla er
 - fyrst sett fram eitt yfirmarkmið
 - sem er síðan fylgt eftir með markmiðum og aðgerðum
- Aðgerðirnar sem kynntar eru í stefnunni/tillögunni
 - snúa annarsvegar að skipulagsgerð sveitarfélaga
 - og hinsvegar að öðrum verkefnum stjórnvalda
- Gildandi stefnu og þessari tillögu fylgir síðan greinargerð með skýringum við stefnuna/tillöguna

Umhverfismat tillögunnar

- Með tillögunni er kynnt umhverfismat, þar sem lagt er mat á hvort tillagan styður eða gengur gegn tilteknum umhverfisviðmiðum
- Umhverfisviðmiðin sem horft eru til eru 12 talsins og byggja á Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna og Landslagssamningi Evrópu

- Niðurstaða umhverfismatsins er birt í fylgiskjali með tillögunni
- Almennt er niðurstaða umhverfismatsins sú að áherslur tillögunnar styðji og vinni að þeim umhverfisviðmiðum sem horft var til

Styður tillaga um markmið 5.1 í landsskipulagsstefnu eða gengur gegn völdum umhverfisviðmiðum?

		Bygðamýnstur og þróun innviða í samræmi við skipulagshugmyndir um 20 mínúta bæinn stuðla að virkari lífsstíl og meiri samskiptum íbúa og eru líkleg til að bæta vellíðan og draga úr tíðni dauðsfalla af völdum lífsstíls tengdra sjúkdóma.
		Aðgerðirnar eru til þess fallnar að hafa jákvæð áhrif á vatnstengd vistkerfi vegna minni mengunar af völdum útblásturs bensín- og díslknúinna ökutækja.
		Minni hlutdeild einkabíla í umferð og aukin notkun virkra ferðamáta og almenningssamgangna auk orkuskipta hefur í för með sér minni notkun óendurnýjanlegra orkugjafa í samgöngum en eykur notkun sjálfberrar orku.
		Aðgerðirnar miða að bættri nýtingu auðlinda og fjárfestinga í innviðum og geta stutt við atvinnutækifæri sem byggja á staðbundinni menningu og varningi.
		Aðgerðirnar stuðla að betri samgönguinnviðum fyrir alla, með áherslu á sjálfbærni í samræmi við áherslur heimsmarkmiðs um trausta innviði sem eru sjálfbærir og með viðnámsþol gagnvart breytingum.
		Aðgerðirnar eru til þess fallnar að styðja við heimsmarkmið um örugga, sjálfbæra og aðgengilega ferðamáta fyrir alla, bæta umferðaröryggi og almenningssamgöngur og draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum í þéttbýli.
		Aðgerðirnar miða m.a. að því að draga úr rýmisþörf fyrir umferðar-mannvirkni, tengja byggðarheildir og stytta ferðavegalengdir sem hefur áhrif á nýtingu orkusauðlinda í samgöngum.
		Með aðgerðum í skipulagi og við þróun byggðar og samgangna sem draga úr loftslagsáhrifum er stutt við markmið um aðgerðir í loftslagsmálum.
		Aukin hlutdeild virkra ferðamáta og almenningssamgangna, góð tengsl milli byggðarheilda og skipulag innviða í þágu loftslagsvænni samgangna eru líkleg til að draga úr mengun sjávar frá starfsemi í landi.
		Aukin hlutdeild virkra ferðamáta og almenningssamgangna, góð tengsl milli byggðarheilda og skipulag innviða í þágu loftslagsvænni samgangna eru líkleg til að styðja við markmið um sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi.
		Aðgerð 5.1.3 kveður á um samstarfsverkefni á sviði skipulagsmála m.t.t. markmiða í loftslagsmálum auk viðhorfskönnunar til virkra ferðamáta og styðja samstarf opinberra aðila, einkaaðila og almenningss.
		Markmið um minni þörf fyrir samgöngur og styttri vegalengdir eru líkleg til að hafa óveruleg jákvæð áhrif á landslag, að því leyti að þörf fyrir að taka nýtt land undir byggð og samgöngumannvirkni í framtíðinni verður minni.

Dagskrá kynningarfundar

Inngangur

Loftslagsmiðað skipulag

Heilsuvæn byggð og landnotkun

Staðarmótun og landslagsvernd

Skipulag á haf- og strandsvæðum

Umræður

LOFTSLAGSMÍÐAÐ SKIPULAG

Skipulag stuðli að kolefnishlutleysi og viðnámsþrótti gagnvart afleiðingum loftslagsbreytinga

Loftslagsvænar samgöngur

Loftslagsvæn byggð

Loftslagsvæn landnotkun

Byggð með viðnámsþrótt gagnvart umhverfisbreytingum

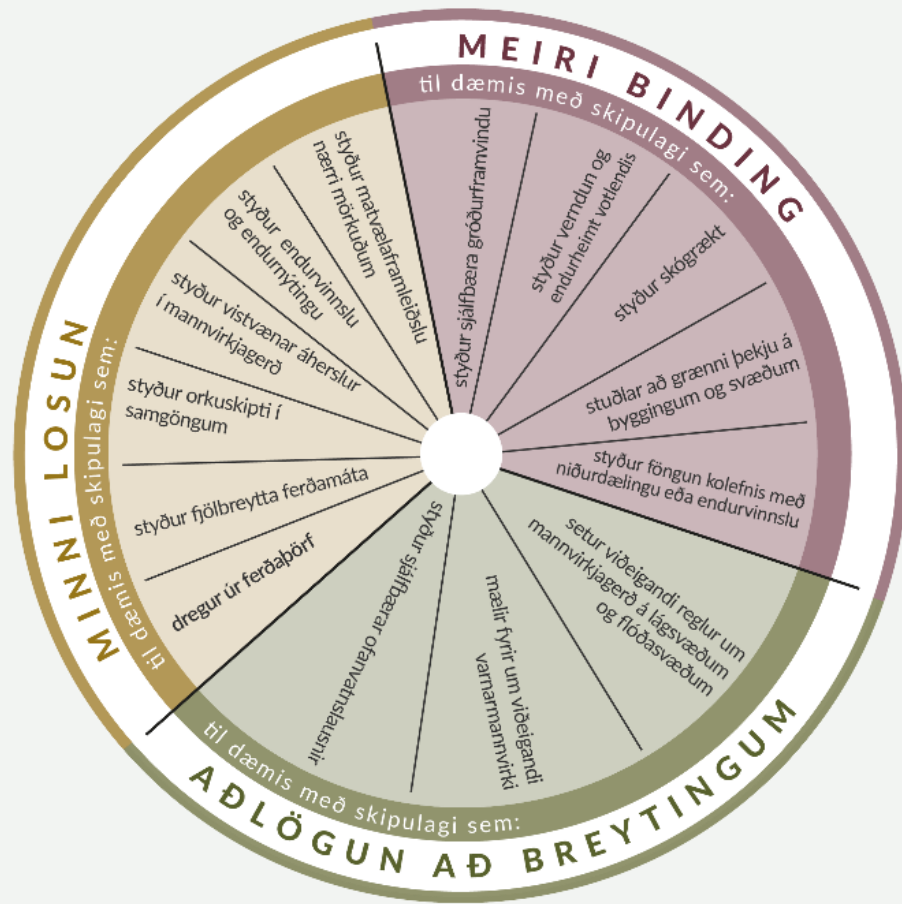
Skipulag stuðli að kolefnishlutleysi og viðnámsþrótti gagnvart afleiðingum loftslagsbreytinga

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Stefna um loftslagsmiðað skipulag
- Mat á loftslagsáhrifum og viðnámsþrótti skipulags

Önnur verkefni stjórnvalda

- Mat á loftslagsáhrifum áætlana
 - Leiðbeiningar um loftslagsmiðað skipulag og hvatning til loftslagsvæns lífsstíls
 - Endurskoðun laga og reglugerða með tilliti til loftslagsmála
-

Skipulag miði að því að minnka loftslagsáhrif samgangna, með áherslu á virka ferðamáta og almenningssamgöngur

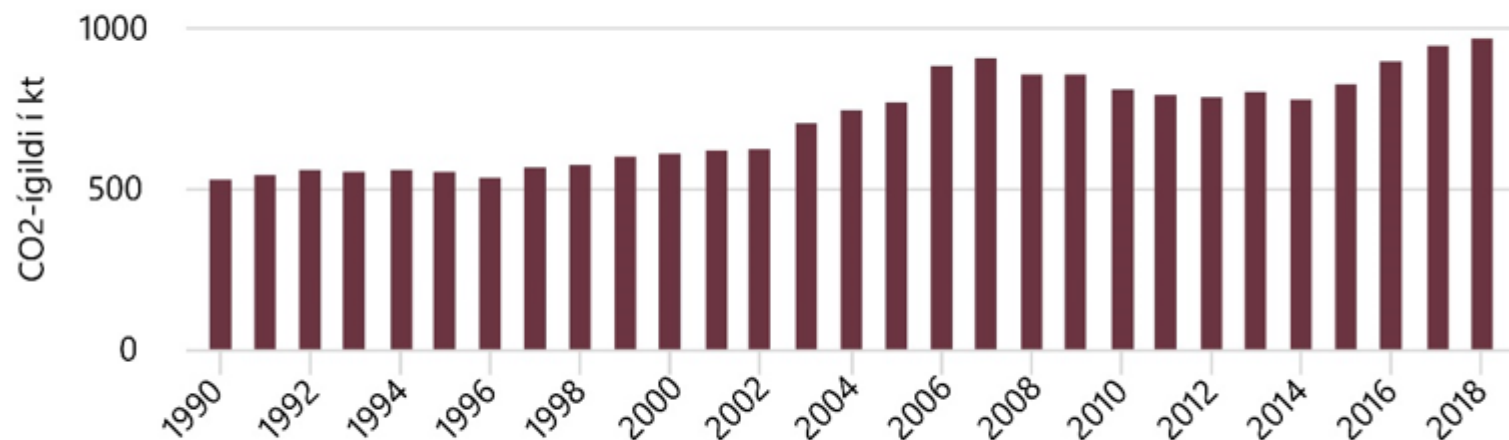
Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Byggðamynstur í þágu loftslagsmála
- Skipulag innviða í þágu loftslagsvænna samgangna

Önnur verkefni stjórnvalda

- Greining byggðaþróunar á vinnusóknar- og þjónustusvæði höfuðborgarsvæðisins
 - Könnun á viðhorfi til virkra ferðamáta og almenningssamgangna
-

Losun frá vegasamgöngum 1990–2018

Heimild: Umhverfisstofnun

*Byggt á skýringarmynd um
20 mínútna hverfið í
skipulagi Melbourne í
Ástralíu.*

20 mínútna bærinn í landsskipulagsstefnu

Markmið

Minni losun GHÍ

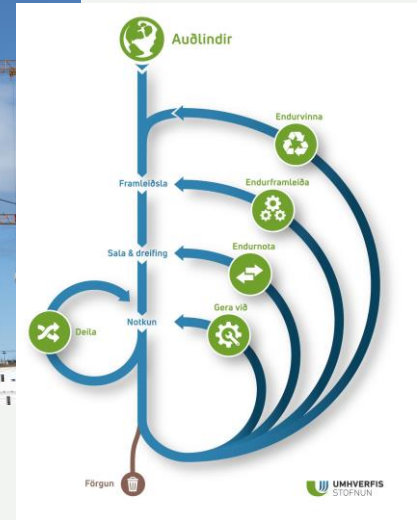
Fjölbreytt og lífandi bæjarrými

Bætt heilsa og líðan íbúa

Skipulag miði að því að minnka kolefnisspor samfélagsins með áherslu á loftslagsvæna mannvirkjagerð og eflingu hringrásarhagkerfisins

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Loftslagsvæn mannvirkjagerð
- Auðlindanýting, endurvinnsla og endurnýting

Skipulag stuðli að sjálfbærri nýtingu lands, vernd líffræðilegrar fjölbreytni og varðveislu og bindingu kolefnis í jarðvegi og gróðri

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Varðveisla og binding kolefnis í jarðvegi og gróðri
- Vernd og endurheimt votlendis
- Skógar og skógrækt
- Framleiðsla matvæla og orkujurta

Önnur verkefni stjórnvalda

- Upplýsingagátt fyrir stefnumótun um loftslagsvæna landnotkun

Skipulag efli viðnámsþrótt gagnvart umhverfisbreytingum

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Greining áskorana
- Skipulag og mannvirkjagerð með tilliti til umhverfisbreytinga
- Grænir innviðir

Önnur verkefni stjórnvalda

- Leiðbeiningar um aðlögun í skipulagi byggðar

Dagskrá kynningarfundar

Inngangur

Loftslagsmiðað skipulag

Heilsuvæn byggð og landnotkun

Staðarmótun og landslagsvernd

Skipulag á haf- og strandsvæðum

Umræður

HEILSUVÆN BYGGÐ OG LANDNOTKUN

Skipulag stuðli að heilsu og vellíðan

Heilsuvænir ferðamátar og hreyfing í daglegu lífi

Fjölbreytt útivist í nánd við náttúru

Fjölbreytt húsnæði sem mætir þörfum ólíkra hópa

Heilnæmt og öruggt umhverfi

Tækifæri til að hafa áhrif á mótun nærumhverfis

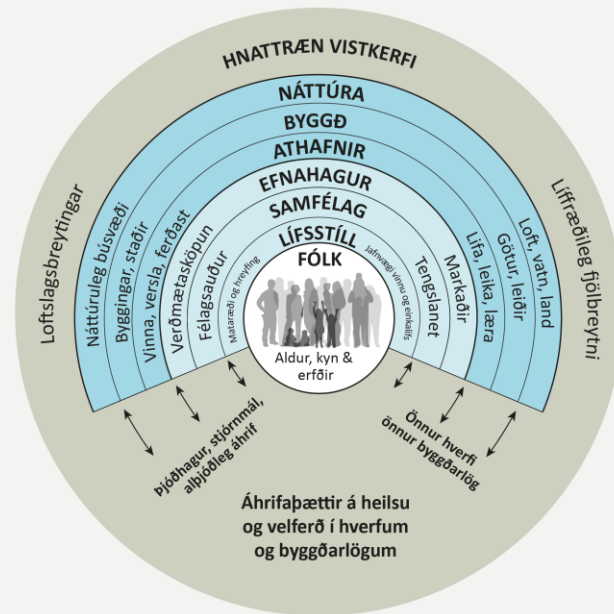
Skipulag stuðli að heilsu og vellíðan

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Skipulag í þágu lýðheilsu
- Mat á lýðheilsuáhrifum skipulags

Önnur verkefni stjórnvalda

- Leiðbeiningar um skipulagsgerð með tilliti til lýðheilsu
- Hvatning til heilsuvæns lífsstíls

Skipulag hvetji til göngu og hjólreiða og annarra virkra ferðamáta og stuðli að hreyfingu í daglegu lífi

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Byggðarheildir með þétta og blandaða byggð - 20 mínútna bærinn
- Skipulag gatnakerfis og hönnun og útfærsla göturýma fyrir alla ferðamáta, með áherslu á göngu og hjólreiðar og aðra virka ferðamáta
- Stígakerfi þjóni sem samgöngu- og útivistarleiðir

Skipulag tryggi möguleika til dvalar og hreyfingar utandyra að sumri og vetri, með áherslu á nánd við náttúruna

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Heildstæð kerfi fjölbreyttra og vandaðra útivistarsvæða af mismunandi stærð og gerð
- Náttúra fléttuð sem víðast inn í hið byggða umhverfi

Skipulag skapi umgjörð fyrir uppbyggingu vandaðs íbúðarhúsnæðis sem mætir þörfum ólíkra aldurs- og félagshópa

Skipulagsgerð sveitarfélaga

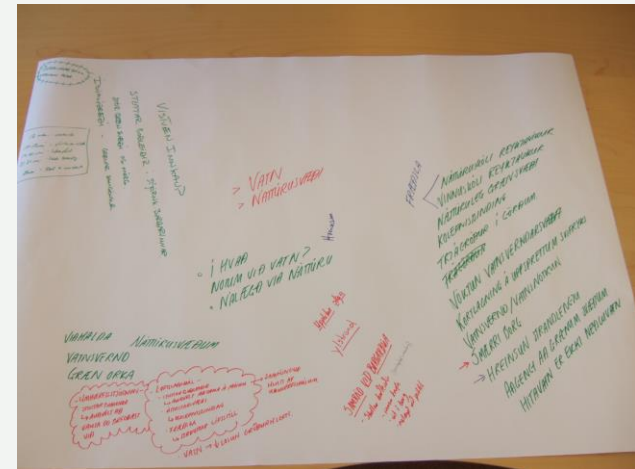
- Uppbygging íbúðarhúsnæðis svari þörfum miðað við lýðfræðilega þróun
- Skýr tengsl á milli greiningar og stefnu í skipulagsáætlunum og húsnæðisáætlunar
- Fjölbreytt og vel staðsett íbúðarhúsnæði innan hverrar byggðarheildar í samræmi við skipulagshugmyndir um 20 mínútna bæinn
- Stuðlað að gæðum íbúðarhúsnæðis, svo sem hvað varðar byggingarlist, birtu, hljóðvist og útirými

Skipulag stuðli að heilnæmu og öruggu umhverfi

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Loftgæði og góð hljóðvist, meðal annars með útfærslu byggðar og almenningsrýma sem dregur úr ferðapörf og hvetur til virkra ferðamáta
 - Aðgengi og öryggi á götum og stígum og í öðrum almenningsrýmum og sjónum sérstaklega beint að þörfum viðkvæmra hópa
-

Dagskrá kynningarfundar

Inngangur

Loftslagsmiðað skipulag

Heilsuvæn byggð og landnotkun

Staðarmótun og landslagsvernd

Skipulag á haf- og strandsvæðum

Umræður

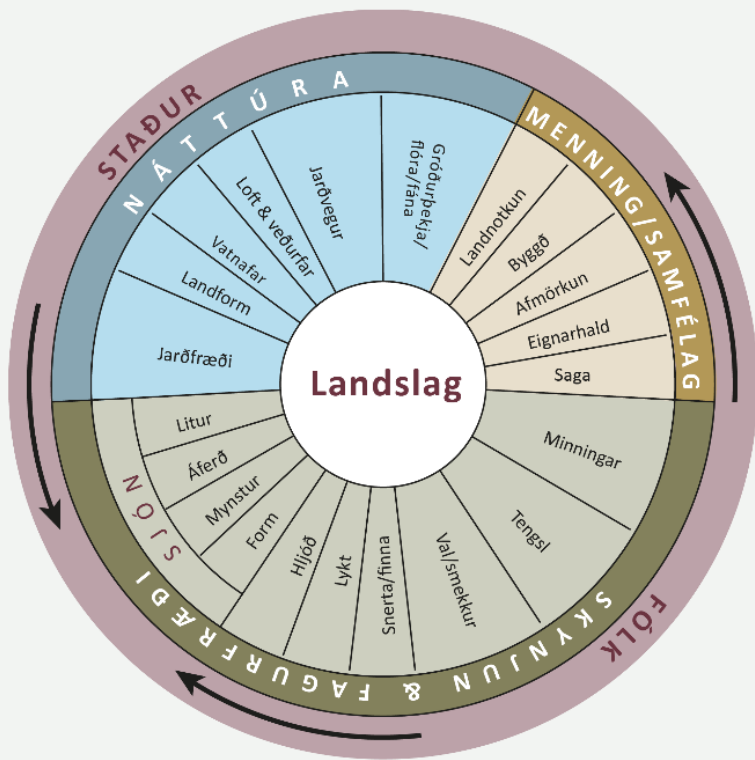
STAÐARMÓTUN OG LANDSLAGSVERND

Skipulag varðveiti og eflir gæði sem felast í landslagi og sérkennum náttúru og byggðar á hverjum stað

Varðveisla og efling landslagsgæða og staðareinkenna

Landslagshönnun og mannvirki í landslagi

Nýting vindorku í sátt við umhverfi og samfélag

Skipulag varðveiti og efli gæði sem felast í landslagi og sérkennum náttúru og byggðar á hverjum stað

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Skipulag með tilliti til landslags
- Mat á áhrifum skipulags á landslag

Önnur verkefni stjórnvalda

- Leiðbeiningar, hvatning og vitundarvakning um staðarmótun, landslagsgæði og landslagsvernd í skipulagi
-

Skipulagsákvarðanir um uppbyggingu og ræktun taki mið af gæðum sem felast í landslagi

Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Skipulagsgerð með tilliti til landslags og staðareinkenna, byggt á landslagsgreiningu
- Skipulagsgerð með tilliti til víðerna
- Skipulagsgerð um skóga og skógrækt
- Skipulagsgerð með tilliti til ræktunarskilyrða

Önnur verkefni stjórnvalda

- Flokkun landslagsgerða og leiðbeiningar um landslagsgreiningu
 - Greining og kortlagning víðerna á landsvísu og leiðbeiningar um kortlagningu víðerna
 - Leiðbeiningar um skipulag landbúnaðarlands
-

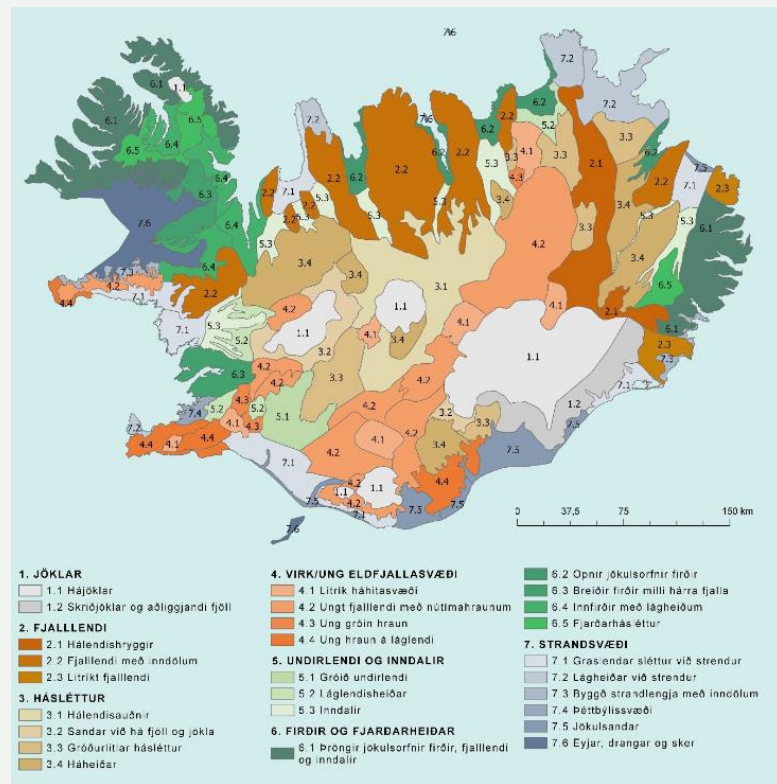
Landslag á Íslandi

FLOKKUN OG KORTLAGNING LANDSLAGSGERDA Á LANDSVÍSU

17.11.2020

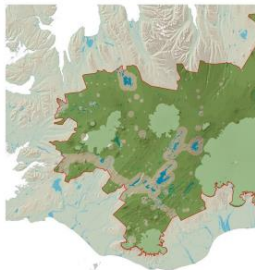
http://www.landsskipulag.is/media/landsskipulagsstefna-vidbaetur/5830-005_Kortlagning-landslagsgerda-17.11.20.pdf

Kortlagning víðerna á miðhálandinu:

Framhaldsverkefni um þróun aðferðafræði

David C. Ostman og Þorvarður
Háskóli Íslands – Rannsóknasetur

HÁSKÓLI ÍSLANDS

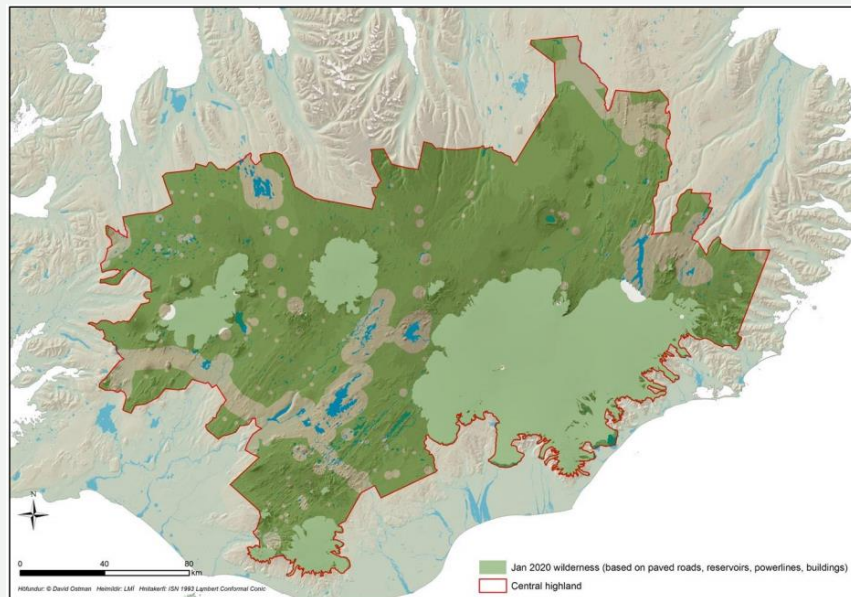

Kortlagning víðerna á miðhálandi Íslands:

Tillögur að nýrri aðferðafræði

Þorvarður Arnason, David Ostman og Adam Hoffritz
Háskóli Íslands – Rannsóknasetur á Hornafirði

http://www.skipulag.is/media/pdf-skjol/Kortlagning_Viderna_Web2.pdf

http://www.landsskipulag.is/media/pdf-skjol/OstmanArnason2020_KortlagningViderna_WEB.pdf

Skipulag skapi góða umgjörð um mannlíf með vandaðri og viðeigandi hönnun byggðar og almenningsrýma

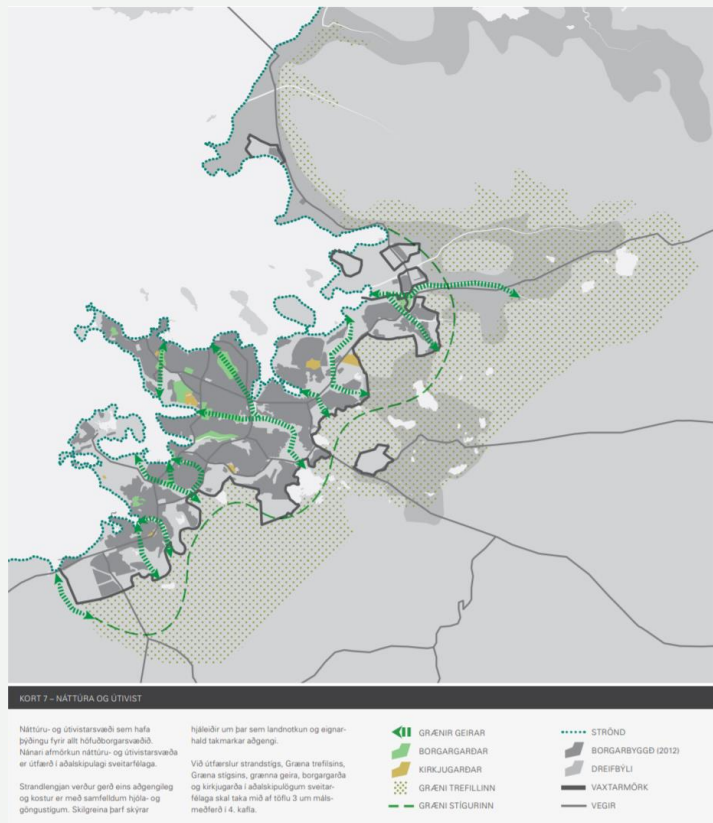
Skipulagsgerð sveitarfélaga

- Fjölbreytt og lifandi bæjarrými
- Gatnakerfi og göturými
- Grænir innviðir
- Hönnun mannvirkja í landslagi

Önnur verkefni stjórnvalda

- Leiðbeiningar um skipulag og hönnun bæjar- og göturýma
-

Áherslur sem eiga við ólíkar aðstæður

Dæmi um stefnumótun um net náttúru- og útivistarsvæða og stígakerfi og vinnu með landslag og kennileiti í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins og aðalskipulagi Grundarfjarðarbæjar

Sambærilegar áherslur í skipulagsmálum í okkar nágrannalöndum

FEM KRITERIER FOR Å OPPNÅ ET GODT BYROMSNETTVERK

Folk

BRUKBARHET

handler om hvilke funksjoner byrom og forbindelser må ivareta for at byromsnettverket skal bli attraktivt å bruke

Infrastruktur

NÆRHET

handler om avstander til byrom, og tilgang til forskjellige typer byrom i nettverket

SAMMENKOBLING

handler om forbindelsene i byromsnettverk og byrom for mobilitet

Utforming

KVALITET

handler om stedskvaliteter, utforming av omgivelser og fysisk kvalitet i byrom

BYNATUR

handler om blågrønne kvaliteter, urbant friluftsliv og klimatilpasning

Nýting vindorku í sátt við umhverfi og samfélag

Eitt af þeim viðfangsefnum sem ráðherra fól Skipulagsstofnun að móta stefnu um í upphafi ferlisins við gerð viðauka við landsskipulagsstefnu

Verið unnið að því verkefni, sbr.

- Skýrslu um landslag og vindorku, unnin af Alta (nóv. 2019)*
- Morgunfund um vindorku og landslag (okt. 2019)*
- Málþing um skipulag og hönnun í landslagi (ágúst 2020)*

Kynning tillögu um þetta efni bíður niðurstöðu vinnu við breytingar á lögum um rammaáætlun varðandi vindorku

Dagskrá kynningarfundar

Inngangur

Loftslagsmiðað skipulag

Heilsuvæn byggð og landnotkun

Staðarmótun og landslagsvernd

Skipulag á haf- og strandsvæðum

Umræður

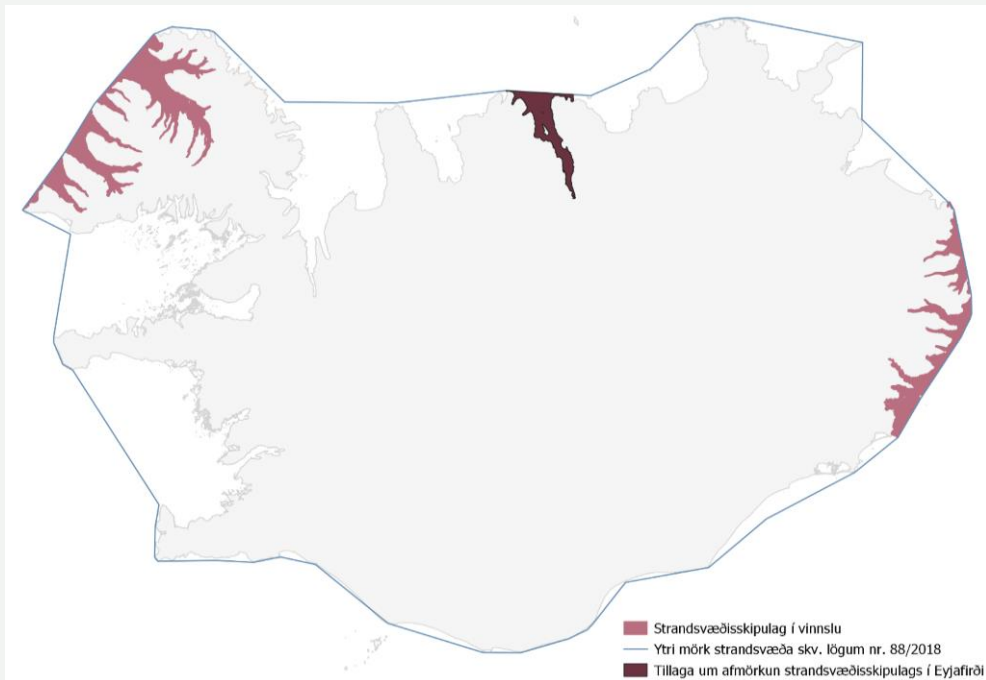
Breytingar á stefnu um skipulag á haf- og strandsvæðum

- Lagt til að fjórum nýjum aðgerðum verði bætt við stefnu um skipulag á haf- og strandsvæðum
- Skerpt á áherslum fyrirbyggjandi stefnu með hliðsjón af ákvæðum nýrra laga um skipulag haf- og strandsvæða.
- Mælt fyrir um á hvaða afmörkuðu svæðum skuli gera strandsvæðisskipulag í samræmi við ákvæði skipulagslaga og laga um skipulag haf- og strandsvæða.

Tillaga um gerð strandsvæðisskipulags í Eyjafirði

Dagskrá kynningarfundar

Inngangur

Loftslagsmiðað skipulag

Heilsuvæn byggð og landnotkun

Staðarmótun og landslagsvernd

Skipulag á haf- og strandsvæðum

Umræður

LANDSSKIPULAG
2015–2026

Takk fyrir

